

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠ. ΠΑΣΣΑΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΜΝΟΙ

139 νέοι Ύμνοι της Εθνικής Ελληνικής Θρησκείας

NOVA ATLANTIS

Ιανουάριος 2014

Στο εξώφυλλο: Η Αθηνά της ειρήνης (1896)

Καλλιτέχνης: Elihu Vedder (1836–1923)

Λεπτομέρεια από ψηφιδωτό της βιβλιοθήκης του Κογκρέσου- Η.Π.Α.

Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, τομέας εκτυπώσεων και φωτογραφιών, φωτογραφία της Carol M. Highsmith, αριθμός αναπαραγωγής: LC-DIG-highsm-02125, Wikimedia.org, digital commons, public domain

Εκδόσεις Nova Atlantis- Ιανουάριος 2014

Αριθμός έκδοσης: 11

ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΜΝΟΙ

139 νέοι Ύμνοι της Εθνικής Ελληνικής Θρησκείας

ISBN XXXXXXXXXXXXX

© Γεώργιος Απ. Πασσαλής

Επιτρέπεται η χρήση μέρους ή όλου του κειμένου με προϋπόθεση την αναφορά της πηγής, του ονόματος του συγγραφέα και της έκδοσης.

Λίγα λόγια από το συγγραφέα

Γεννήθηκα και μεγάλωσα στην κυματόλουστη γη της Εύβοιας. Μαγεύτηκα από μικρός με τον υπέροχο κόσμο της Ελληνικής Μυθολογίας, με την πληθώρα των αλληγορικών μηνυμάτων που αυτός περιέχει, με την πρόκληση να βουτήξεις στα βαθιά νοητικά του νερά και να ανακαλύψεις αμέτρητους πνευματικούς θησαυρούς, κρυμμένους καλά κάτω απ' την άμμο του χρόνου κι απ' τα υπόκωφα ρεύματα της σιδηρόκαρδης λήθης. Μελέτησα τα όσια διδάγματα του Πλάτωνα και σπούδασα την τέχνη του μεγαλόκαρδου Ασκληπιού. Περπάτησα πάνω στου Ορφέα τις ολόχρυσες χορδές, αναζητώντας εκείνες τις θεάρεστες σκέψεις που μετουσιώθηκαν σε λόγο ποιητικό, λόγο Ελληνικό, και σε ήχο γεμάτο υπέροχα νοήματα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ελληνική υμνολογία όπως αυτή διαμορφώθηκε μέσα από τον μεστό σε νοήματα ποιητικό λόγο του Ομήρου και του Ορφέα, αλλά και προσώπων που είναι βέβαιο πως ανήκουν στην ιστορική περίοδο της ανθρώπινης δημιουργίας, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα τον λαμπρόφημο Πίνδαρο, τον εύγλωττο Καλλίμαχο, τον περίφημο Μεσομήδη από την Κρήτη, αλλά και τον γνωστό ανάμεσα στους συγχρόνους του για την θεοσοφία του, που βασιζόταν σε μία άρτια γνώση και ανάπτυξη του Πλατωνικού θεολογικού συστήματος, Πρόκλο τον Λύκειο, αποτέλεσε την βάση για την συγγραφή του παρόντος πονήματος.

Ενώ τα πανάρχαια Ομηρικά κείμενα φανερώνουν μία άρτια μυθολογική αντίληψη για την φύση του θείου, ο μεθοδικότατος Ορφικός νους προχωρά βαθύτερα, αποκαλύπτοντας το σύμπαν στην ολότητά του το οποίο, για έναν ακόλουθο του θεϊκού τραγουδιστή, διαπνέεται από την θεότητα μέχρι και τις πιο απόμακρες εσχατιές του, μέχρι εκείνα τα σημεία του που ίσως κάποτε να γίνουν και σε εμάς γνωστά, ίσως πάλι να παραμείνουν για πάντα κρυφά.

Οι θεότητες στα χέρια του εμπνευσμένου λυράρη διαμορφώνουν τον κόσμο, ταιριάζοντας με σύνεση τα ετερόκλητα μέλη του, πλάθοντας, με οδηγό το πανυπέρτατο Αγαθό, τις ευμετάβλητες μορφές της ύλης.

Στην Ορφική σκέψη τα ιερά ονόματα διαδραματίζουν μείζονα ρόλο για την βαθύτερη κατανόηση της θεϊκής αλήθειας. Ο Μέγιστος βασιλέας των θεών ονομάζεται Ζεус και Δίας μαζί αυτός δηλαδή που χορηγεί την ζωή και την ενότητα στα πάντα, κάνοντας, κατά κάποιον τρόπο, τα πάντα ένα, και ανακαλώντας στον νου την περίφημη ρήση 'Εν τω παν'. Συνάμα, είναι ο ίδιος θεός, που με οδηγό την δικαιοσύνη, διαιρεί τα πολύμορφα συστατικά μέρη του κόσμου και διαμοιράζει σ' αυτά τα θεϊκά αγαθά, όπως ταιριάζει καλύτερα στο καθένα. Η θεϊκή σύντροφος του Διός, Ήρα είναι αυτή που 'μετέχει σε όλα αναμειγμένη με τον ιερό αέρα'. Χαρακτηριστική είναι και η εξύμνηση του Πανός, ο οποίος στην γλώσσα του Ομήρου περιγράφεται ως ο τραγοπόδαρος, δικέρατος γιος του Ερμή και της ομορφοπλέξουδης Νύμφης του Δρώπα. Ο πολυστόχαστος Ορφικός λόγος αναφέρεται στον ουρανό, την θάλασσα, την παμβασιλίσα γη και την αθάνατη φωτιά διότι αυτά, σημειώνει, είναι τα μέλη του Πανός, αποκαλύπτοντας έτσι τον θεό στις συμπαντικές του διαστάσεις, πράγμα που αργότερα βρήκε την τέλεια έκφρασή του στην νεοπλατωνική φιλοσοφική σκέψη, όπου κάθε ένας θεός, κάθε Ενάδα αυτοτελής, είναι τα πάντα, με τον δικό του όμως ιδιαίτερο τρόπο. Έτσι, οι θεότητες είναι άρρηκτα ενωμένες μεταξύ τους, διατηρώντας συνάμα τα ιδιαίτερά τους χαρακτηριστικά, βάση των οποίων επιτελούν τον δικό τους ξεχωριστό ρόλο μέσα στα πλαίσια μίας άρτια οργανωμένης θεϊκής κοινωνίας.

Μία πολύ γνωστή προσφώνηση που συναντάμε στους ύμνους των Ορφικών, όπως εκείνον της Σελήνης, είναι το 'θηλυκή και αρσενική', κάτι που μας υπενθυμίζει πως, ουσιαστικά, τα πάντα ενυπάρχουν στα πάντα, και πως όλα τα μέρη του συνόλου φέρουν μέσα τους τις άφθαρτες κοσμογονικές αρχές, άλλες σε λανθάνουσα και άλλες σε έκδηλη μορφή, όπως η φύση των όντων προστάζει, αποβλέποντας στην αλληλοσυμπλήρωση των πολυειδών μορφών και στην διατήρηση της αρμονικότητας του σύμπαντος κόσμου.

Η μυστική γνώση που κρύβεται σ' αυτά τα ιερά κείμενα επηρέασε βαθύτατα την διαμόρφωση της Ελληνικής φιλοσοφικής σκέψης, σχηματίζοντας τους θεμελιώδεις θεωρητικούς άξονες, πέριξ των οποίων αναπτύχθηκε αυτό που σήμερα μας είναι γνωστό ως Ορφική και Πυθαγόρεια θεογνωσία. Και είναι ακριβώς αυτή η πολυσχιδής και συνάμα ενιαία

νοητική διεργασία, που αποτέλεσε πολύτιμο οδηγό για την διαμόρφωση των ανά χείρας ύμνων.

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημάνω πως το παρόν έργο, επηρεασμένο βαθύτατα από την Ορφική σκέψη και τον Νεοπλατωνικό φιλοσοφικό στοχασμό, δεν αποσκοπεί στο να λειτουργήσει ως υποκατάστατο των ανάλογων αρχαίων κειμένων, αλλά ως ένα είδος συμπλήρωσης η καλύτερα επέκτασής τους, με την ενδόμυχη ελπίδα πως ίσως να καταφέρει να γεμίσει, έστω και ένα ελάχιστο μέρος από εκείνα τα κενά, που η αδηφάγος μανία του χρόνου άφησε σ' αυτά τα υπέρλαμπρα- και πολλάκις παρερμηνευμένα- δείγματα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Ο συγγραφέας